

[Pia Christmas-Møller]

har tilsvarende ordninger i en række andre lande. Jeg synes, det var rimeligt, om man sammenlignede på et lidt bredere grundlag. Ville det ikke være relevant at inddrage oplysninger om landenes forskellige arbejdstid, ferielængde og udbud af andre former for uddannelses tilbud? Jeg synes også, det ville være relevant at notere sig, at man i Holland, England og Italien har indført BFU, men vel at mærke ved kollektiv overenskomst.

Samlet kan jeg altså sige om de fem forslag, at der er tale om et tema, som hører hjemme under overenskomstforhandlingerne, for det andet at en intensiv uddannelsesindsats udmærket kan finde sted uden denne indgriben og rent faktisk også finder sted, og for det tredje at hverken samfundsøkonomien eller omkostningsniveauet i Danmark er til den slags tiltag på nuværende tidspunkt.

Derfor må jeg på vegne af Det Konservative Folkeparti og på vegne af CD, da CD's ordfører ikke kan være til stede, afvise alle forslagene. Jeg skal dog ikke fjerne ethvert håb for fru Jytte Andersen: Vi vil naturligvis som altid bidrage konstruktivt under udvalgsarbejdet.

Holger K. Nielsen (SF):

Undervisningsministeren holdt et indlæg, der på sin side var sørgeligt, men også interessant, fordi det viste lidt om den skizofreni, som jeg synes præget undervisningsministeren.

Han begyndte med at sige, at han ville tage udgangspunkt i det åndelige. Jeg synes nu, at det eneste åndelige, han var inde på, var et citat af Kingo, »min sjæl, hvad vil du mer?« Hvis det var et spørgsmål, så har jeg bestemt adskillige ønsker; især når jeg hørte undervisningsministeren, kunne jeg godt ønske mig nogle ting. Men det var faktisk det eneste åndelige, der blev sagt, og det viste meget klart, synes jeg, den skizofreni hos en minister, der ofte hævder, han har en baggrund i højskolebevægelsen og åndelige bevægelser, eller hvad man nu kan kalde dem, og så på den anden side helt klart fører en politik, der skal tilfredsstille erhvervslivet. Det var jo en rendyrket klassopolitik, der blev fremført af undervisningsministeren. Det var betragtninger om, at de velnærede danskere nu skulle have mere undervisning, men at man i virkeligheden ikke ønskede det, at der ikke var grund til forandring.

Ministereren sammenlignede også med bønderne for 100 år siden. Jeg synes, det var en af de bedre sammenligninger, for det er rigtigt, at der er visse paralleller til for 100 år siden, hvor vi, som han sagde, stod i en mægtig krise, fordi kornpriserne på verdensmarkedet var faldet, og bønderne stod i en mægtig økonomisk krise. Man har ret i, at det, som skete dengang, var, at man opbyggede højskolebevægelsen. Hvad var det karakteristiske ved det? Det var ikke, at man lavede erhvervsrettet undervisning, nej, det var almenundervisning. Det, som var grundlaget for hele højskolebevægelsen, var jo netop, at man gav almenundervisning, som igen førte til udviklingen af det, man kan kalde selvbevidsthed. Begrebet selvbevidsthed var en helt afgørende forudsætning for udviklingen af andelsbevægelsen, for omlægningen fra ekstensiv til intensiv produktion og udviklingen af de nye teknologier, der også var tale om på landet i det forrige århundrede. Det var den almene oplysning, som lå i højskolebevægelsen.

Jeg synes, der på det sidste i pressen har været en meget interessant diskussion om Martin Andersen Nexø, forfatteren, som, har det vist sig, i sin bog »Pelle Erobreren« i første omgang havde antydnet en anden afslutning på »Pelle Erobreren«, hvor han forestiller sig – og det er det progressive for ham – at bruge de folkeoplysnings tanker, som bønderne brugte i det forrige århundrede til arbejderbevægelsen i det 20. århundrede, som han anser som den kraft, der skal drive samfundsændringer igennem både teknologisk og på andre områder.

Vi opfatter i høj grad dette her som en form for 1980'ernes folkehøjskoleidé netop ud fra nogle af de samme betragtninger, som man havde i det forrige århundrede, nemlig at vi står med nogle mægtige vanskeligheder af økonomisk, teknologisk og anden karakter. Ligesom det i sidste århundrede var en helt afgørende produktivkraft, for nu at tale marxistisk, at man skabte selvbevidsthed, er vi sikre på, at det vil være en helt afgørende produktivkraft i 1980'erne at skabe selvbevidsthed for den store del af befolkningen, som ikke har haft mulighed for den uddannelse, som mange af os andre har haft.

Derfor synes jeg, det var utrolig arrogant af ministeren at sige, at dette her drejer sig om de velnærede danskere. Nej, disse forslag er entydigt rettet imod den del af befolkningen, der ik-